

Gender impact assessment van het onderzoeksprogramma ‘Quality of Life and Management of Living Resources’ (onderdeel Vijfde Kaderprogramma)

Centrum voor Gender en Diversiteit, Universiteit van Maastricht
Europa (in opdracht van de Europese Commissie)

Doel

Beoordeling van het onderzoek binnen het thematische programma Quality of Life and Management of Living Resources (QoL), onderdeel van het Vijfde Kaderprogramma. In hoeverre biedt dit ruimte aan vrouwelijke onderzoekers of genereert dit kennis over of voor vrouwen? Op basis van deze analyse zijn aanbevelingen geformuleerd voor het stimuleren van ‘gendergevoelig’ onderzoek in toekomstige kaderprogramma’s en activiteiten.

Voor wie

- Beleidsmakers betrokken bij de Europese Kaderprogramma’s.
- Onderzoekers en beleidsmakers van universiteiten in heel Europa.

Wanneer

Juni 2000-april 2001

Instrument

Gender Impact Assessment (GIA)

Aanpak

Halverwege de jaren negentig formuleerde de Europese Commissie het streven om meer aandacht te besteden aan de genderdimensie binnen wetenschappelijk onderzoek en onderzoeksbeleid. In dat kader lanceerde de commissie in 2000 een *gender impact assessment*-oefening, bestaande uit zeven studies. Elk van deze studies richtte zich op een specifiek (sub)programma van het Vijfde Kaderprogramma (FP5). Vernieuwend aan deze aanpak was dat er zowel aandacht werd besteed aan de participatie van vrouwen, als aan de genderdimensie van het onderzoek dat binnen deze Europese onderzoeksprojecten plaatsvond.

Het Centrum voor Gender en Diversiteit kreeg de opdracht om te beoordelen hoe in het thematische programma ‘Quality of Life and Management of Living Resources’ aandacht wordt besteed aan genderkwesties. Mineke Bosch en Ineke Klinge voerden deze gender impact assessment uit, hetgeen resulteerde in het rapport *Gender in Research: Quality of Life and Management of Living Resources – A study for the European Commission*.

Bosch en Klinge verzamelden allereerst kwantitatieve gegevens over de participatie van vrouwen in de ontwikkeling, monitoring en implementatie van het QoL-programma. Daarnaast maakten ze een kwalitatieve analyse van het QoL-programma. Ze stelden eerst op basis van literatuuronderzoek vast in welke onderzoeksprojecten binnen het programma genderaspecten relevant waren. (Binnen het onderzoeksthema ‘voedsel en gezondheid’ bijvoorbeeld zou gender een belangrijk aandachtspunt moeten zijn, gezien de vele onderzoeksliteratuur over bijvoorbeeld eetproblemen van vrouwen en gezondheid en gender.) Vervolgens onderzochten ze welke genderaspecten in deze onderzoeksprojecten afdoende aan de orde kwamen, en welke er misten of voor verbetering vatbaar waren.

Resultaat

De onderzoekers concluderen dat het QoL-werkprogramma allerlei aanknopingspunten biedt voor gendersensitief onderzoek, maar ook dat dit werkprogramma duidelijk niet is ontworpen met het oog op aandacht voor gender. Binnen de verschillende onderzoeksprojecten blijven belangrijke genderaspecten daarom buiten beeld. De aanbevelingen van Bosch en Klinge richten zich onder

meer op concrete en meer specifieke aandacht in nieuwe werkprogramma's voor het belang van genderkwesties op de verschillende onderzoeksterreinen. Zij adviseren dit te doen door in het werkprogramma te wijzen op relevante voorbeelden van gendergevoelig onderzoek.

Deze GIA kende een opmerkelijk resultaat. In het nieuwe Zesde Kaderprogramma is een 'gender action plan' een algemene voorwaarde geworden: wie een onderzoeksplan ter subsidiering indient, moet aangeven hoe er in het onderzoek zelf en in de samenstelling van het onderzoeksteam rekening wordt gehouden met gender.

Bruikbaarheid elders

Voor de *assessment* van projecten ontwikkelden de onderzoekers een GIA Protocol. Door middel van dit protocol kon de participatie van vrouwen aan het programma worden vastgesteld en kon worden onderzocht of er in het uitgevoerde onderzoek aandacht was voor mogelijke genderaspecten. Dit protocol is toepasbaar op allerlei vormen van universitair en onderzoeksbeleid. Deze *good practice* laat zien welk nut een GIA kan hebben als het gaat om de beoordeling van onderzoeksprogramma en de impact van dergelijke programma's op de positie van mannen en vrouwen, zowel binnen als buiten de universiteit.

Het GIA-protocol staat beschreven in I. Klinge & M. Bosch (2001), *Gender in Research: Gender Impact Assessment of the specific programmes of the Fifth Framework Programme. Quality of Live and Management of Living Resources* (Brussel: European Commission).

Financiën

De studie werd gefinancierd door de Europese Commissie (Directoraat-Generaal Onderzoek).

Meer informatie

- Klinge, I. & M. Bosch (2001). *Gender in Research: Gender Impact Assessment of the specific programmes of the Fifth Framework Programme. Quality of Live and Management of Living Resources*. Brussel: European Commission.
- European Commission (2001), *Gender in Research. Gender Impact Assessment of the specific programmes of the Fifth Framework Programme*. Brussel: Directorate-General for Research.

Contact

Centrum voor Gender en Diversiteit
Universiteit Maastricht
Postbus 616
6200 MD Maastricht
Telefoon: 043-3882669
E-mail: info-gender@cgd.unimaas.nl
Website: www.cgd.unimaas.nl

Onderzoekers:

Dr. Mineke Bosch (m.bosch@cgd.unimaas.nl)

Dr. Ineke Klinge (i.klinge@zw.unimaas.nl)